

saja nekaj ruskih bojnih ladij in japonski admiral niših je brez premisleka dal povelje za napad. Rusi a nevarnosti niso slutili, ker se do tedaj vojska še i napovedala.

V temni noči so napadle japonske torpedovke rsko brodovje, ki je bilo pred Port Arturjem usirano. Ko so Rusi spoznali, da je resnica, začeli so ponsko brodovje bombardirati, ki se je nato urno maknilo. Vse tri ruske ladje, ki so bile pred vhom em v pristanišče usidrane bile so močno poškodovane, pa odvrnile so vendar napad cele japonske pornarice. Rusko brodovje je ob 8. uri zjutraj odlulo iz pristanišča na zasledovanje sovražnika, a ta eni dal več videti, zatorej se je kmalo spet vrnilo. h 11. uri dopoldne pa se je na obzorju nanagloma pet prikazalo 16 sovražnih ladij, ki so se z nenaadno hitrostjo bližale Port Arturju. Čez pol ure se e začela bitka, ki pa ni trajala dolgo časa, ker so e Japonci v kratkem umaknili iz pozorišča.

Poročila o tej vojski si tako nasprotujejo, da edaj nam še ni mogoče kaj zanesljivega pisati. Eni isti namreč pišejo, da so Rusi že do dobrega preagani, drugi pa zopet nasprotno, do se namreč motajo Japonci Rusom vedno umikati. Londonski listi o razglasili, da so Japonci mesto Dalnji, ki leži seerno od Port Artura bombardirali, električno potajo razstrelili ter izkrkali 6 tisoč mož. Nato so baje azdjali železniško progo iz Port Artura v Vladivotok, zasedli vse ceste in Port Artur popolnoma obolili. Pravi se, da je bila dne 13. t. m. velika porska bitka, v kateri so Japonci popolnoma zmalili. Druga poročila pa spet pravijo, da so Rusi Japonce že pregnali s suhega, in da so se poslednji po elikih izgubah komaj na ladje umaknili. Naši cenjeni itatelji naj nam toraj za danes blagovoljno odpustijo, ako jim ne priobčimo obširnejših novic iz bojišča a daljnem iztoku, povemo jim samo to, da je bil

Ko bi nenadoma naletel kje na tega nesrečneža — ne em, kaj bi se zgodilo.

Vsegamogočni, daj mi modrost in moč, da bodem vodil redo, katero si mi izročil, po Tvojih potih. Dodeli mi ponižost tudi tedaj, če bi se mi posrečilo, za svoje bližnje kaj otvovati. Jaz sem le slab sejalec, v Tvoji moči je rast.

Iz okrožnega lista od dne 30. junija 1885.

Včeraj je neki hudodelnik zavrtno umoril opata v Elnavskem samostanu. Kakor po navadi se je podal opat ob 5. uri popoldne na izprehod v takozvani mlinski gozdčič (oddaljen ol ure od samostana). Ob osmih so ga našli mrtvega v obzju nekega ribnika; imel je več vbodcev z nožem na prsih a na vratu. Kakor se da iz sledi sklepati, boril se je pred mrtjo z morilecem. Ker se pri mrliču ni našlo gotovine in di ne ure in je manjkala tudi zlata verižica s križem, se e da dvomiti, da je bil morilec ob enem ropar. Ljudstvo je lko razburjeno. Vse išče morilca, toda dosej se mu še ni rislo na sled.

Iz ravno tistega lista od dne 1. julija.

Morilca častitega opata Elnavskega so pravici izročili. e sinoči so ga našli v mlinskem gozdčiču pod kupom mahu ritega. To je nek zanemarjen devetnajstleten fantalin po nenu Bogdan Ringel, ki je že bil večkrat zavoljo tatvine pod

glavni vzrok k izbruhu te vojske polotok Koreja, ki je jako rodovitna država, po kateri so se Rusom kakor tudi Japoncem že dalje časa sline cedile. Koreja je sicer postala v novjšem času samostalno cesarstvo, a najbrž bode to svojo samostalnost izgubila, naj že končno zmaga Rusija ali Japonska. Vsekako smemo pričakovati, da ta vojna ne bode hitro končana, temveč da bo trajala čez leto dnij, ker oba nasprotnika delata velikanske priprave. Najbrže bodedemo slišali o jako krvavih bojih, ker to ni samo boj dveh nasprotnih držav, ampak boj med dvema do skrajne meje sovražnih plemen.

Našim kmetom.

(Dalje.)

„Ako cvete šola, cvete tudi občina; boleha pa šola, tedaj tudi lahko občino kaka bolezen dohiti.“ Da je ta važen izrek slovitega starorimskega državnika in govornika resničen, o tem se vsak razumen človek lahko prepriča. Šola zamore, ako je dobro urejena in ako svojo nalogo dovoljno izvršuje, mnogo pripomoči, da dosežemo trajno in splošno blagostanje. Biti pa mora v to svrhu njena uprava na pravi podlagi utemeljena in času primerno urejena.

Tem pogojem in zahtevam določbe naše nove šolske postave popolnoma odgovarjajo. Da zamore toraj šola cvesti in prospovati in da se namerjavana splošna in večja omika skozi razširjavo šolskega poduka doseže, morajo se veljavne šolske postavo skrbno v ozir jemati.

Iz tega je razvidno, da je stališče krajnega šolskega sveta, kateri ima neposredno pravico šolo svojega kraja nadzorovati, jako važno in da ta naprava terja dobro razičnost, resno voljo, odločnost in zvestobo. Neobhodno je potrebno, da si je vsak posamezen ud svoje zveze s celoto in toraj

ključem. Pravi se, da je bil morilec z opatom v sorodu. Ker so se naropane reči pri njem našle, obstal je svoje hudodelstvo in nato so ga nemudoma okrožni sodniki izročili.

Dodatek.

K pogrebnim slavnostim za umorjenega opata je privrelo še mnogo več ljudstva, kakor v mesecu maju istega leta, pa tudi žalost je bila mnogo večja. Pater Benedikt je govoril nagrobno, v kateri je na kratko razložil življenje ranjkega opata. Tukaj posnamemo iz nagrobnice samo nekatere stavke:

»Ljubljeni mi v Gospodu, tukaj stojimo danes pred neizvedljivim božjim sklepom. Dobro delo do bližnjega, katero je ranjki storil iz prave krščanske ljubezni, bilo mu je vzrok neštevilnih neprijetnostij in težav. Tisto dobro ga je preganjalo, kakor kakšno zločinstvo, dokler ga ni celo življenje stalo. Malodušni človek bi lahko evibljaj o blagoslovu nad dobrim. Pa kmalu bi dobra dela iz tega sveta izginila, ko bi si zmiraj mislili: iz dobroti pride lahko enkrat tudi nesreča. To ni nič novega, da se dobro s hudim plačuje, naš Odrešenik je sam to izkusil. Kristjan mora kljub temu v božjo pravičnost zaupati, katera se v večnosti poravnava, kar se tukaj na zemlji ni poravnalo. Akoravno bode ta izgubljeni na vislicah umrl, dejanje nekdanjega župnika št. Anskega, ki je takrat nedolžno dete smrti otelo, ostalo bode v knjigi življenja na vekomaj zapisano.

Konec.

svojih dolžnostij popolnoma svest, in da ima vestno sodelovati, kjer se gre za občno blaginjo. Vsak ud krajnega šolskega sveta naj bi bil o šolskih postavah dobro podučen, znan mu naj bode delokrog krajnega šolskega sveta.

Tudi med našimi cenjenimi bralci je mnogo takih, si so udje krajnega šolskega sveta, a ne poznajo kot taki dovolj svojih dolžnostij in tudi ne pravic. Radi bi jih o teh podučili, a žalibog, da nam k temu manjka prostora. Priporočamo toraj takim, naj si kupijo knjigo: „Krajni šolski svet in njegovo delovanje“ (Der Ortsschulrat und sein Wirken), v katerej bodo našli vse potrebno, kar se tiče šole in najvažnejših šolskih postav. Dobi se ta knjiga v vsakej večji knjigarni ali pa se naroči v glavni zalogi: A. Pichler's Wittwe und Sohn, Wien V., Margarethenplatz 2.

Udje krajnega šolskega sveta naj stojijo z učiteljstvom v prijateljsvu ter mu naj bodo zvesti in odkritosrčni svetovalci. Ako se pri posameznem učitelju najde kak nedostatek ali kaka pomota, naj ga na to z dobro voljo opozorijo, da se napaka tem hitreje ko mogoče odpravi. Krajni šolski svet mora paziti na to, da vživa učitelj v svojem šolskem okolišču spoštovanje in zaupanje, kakoršna mu gre kot voditelju in vzgojitelju šolske mladine, zabraniti pa mora vsako razžaljenje, da ne bode trpel učitelj škode na svoji časti in na svojem ugledu, kar se čestokrat pripeti od strani kratkovidnih in nespametnih starišev iz jako neznatnih ali celo iz samo navideznih vzrokov. Pričakovati se sme pa tudi od učitelja, da se ne bode pri vsakojakem nedostojnem nastopu kakega očeta ali matere na hip razburil ali razvnel, ostane temveč naj miren ter naj pomisli, da se mu kot odlikanemu možu ne spodobi s priprostim osebami, ki so morda sicer celo dobrosrčni in mirni ljudje, prepirati in da mora znati tudi neolikanost voljno prenašati; seveda ima vsaka reč gotove meje. Krajni šolski svet mora paziti na to, da stariši ali njih namestniki učiteljevim odredbam ali prepovedim ne nasprotujejo, ker to bi otrokom delalo hudo kri nasproti učitelju, napeljalo bi jih k nepokorščini in vspeh vzgoje bi bil potem takem jako dvomljive vrednosti.

Posebno si pa mora krajni šolski svet prizadevati, da vzbuja pri prebivalcih ljubezen do šole in da jo tudi ohranijo, ker je vsacega ljudstva lastni dobiček, da si svojo stališče, katere si je med olikanimi narodi priborilo, tudi zagotovi in ohrani in da je povzdiga in razširjanje olike za posameznika kakor tudi za občestvo od dne od dne potrebnejša, tem težejši ko je boj za obstanek.

Ko bode prebivalstvo na ta način podučeno sprevidlo, kolike vrednosti in važnosti da je šola, ko bode se ljudska šola z ljudskim življenjem bolj zjednačila, ko bodejo stariši sprevideli, da otroke v šolo pošiljati ni samo njihova neljuba, prisiljena dolžnost, ampak da je to le njihov lastni dobiček in hasek, tedaj bode tudi učitelj imel veliko lahknejše delo, naj-

manjša sredstva bojo zadostovala, da bode šolski obisk takoršen, kakoršen bi moral biti, doseže zaželjeni cilj. Razumni stariši, ki so nekdanj bili učenci te šole, ne bodo pripustili, njihovi otroci v nevednosti zrastle. Če bi se pa dar posamezni ljudje našli, ki svoje mrznje do ne morejo opustiti, tako ti pri unih pametnih sedih ne bojo našli nobene zaslonbe ali podpori, vsak pameten človek si želi, da niso samo njihovi otroci pošteni in dobro vzgojeni, temuč tudi dovi.

Da se vzgojijo marljivi in delavni ljudje, in volj, gledati samo na dosego določene šolske razbe, temuč napeljavati se mora mladina tuja to, da se v njej vzbudi ljubezen in nagnenje do — privaditi se mora k delu. Za deklice so se napeljala ženska ročna dela, za fante ba naj bo to svrha določen šolski vrt. Ako se v mlado srce veselje do dela, ni za mladega človeka to samo ekonomični hasek, ampak varuje ga, moralčnih nevarščin, povrhu pa je to za mladenekako ravnotežje, da se ne vzgaja enostransko, mo duševno, ampak da se krepí tudi njegov in utrjuje njegovo fizično zdravje. Glavna skrb bi bila toraj vsakega vestnega krajnega šolskega sveta, da se napravi pri šoli lep in dovolj obilni šolski vrt, v katerem se zamorejo učenci, pa učenke ob določenih urah o saditviji in cepitvi sadnega drevja, oziroma cvetic in gojitvi različnih sočivja podučevati. Delo v vrtu jim je prijetno, vedrilo po duševnem naporu v šoli, daje jim pekoralna koristna navodila za opravila na kmečkih posejda za poznejša leta. Sadjereja je v naših krajih še neresno premalo razvita, akoravno se bi vsled ugodnosti ji podaja lega, kakovost zemlje in podnebje, zaradi meriti z najboljšimi sadjerejskimi kraji na svetu.

Na zadnji svetovni razstavi v Parizu leta 1889 je štajersko sadje dobilo prvo in največjo odliko in to že hoče nekaj reči. Mi ne smemo ostati stopinji, katero smo v sadjereji dosegli, temuč namo neprenehoma napredovati, da ne zaostajamo za drugimi kraji, katerih prebivalci v tem oziru tako malomarni, kakor mi. Na vsak prazen pričak naj bi se vsadilo kako sadno drevesce, ki nas po preteku kratkih let razveseljevalo s svojimi žlahtnim sadjem ter naš neznaten trud tisočkrat plačalo, obrnemo li njegov sad v domače potrebe, pa ga za dober denar prodamo. Kdor ravna tako, se nikdar ne bo kesal.

Možje, ki ste udje krajnega šolskega sveta imejte toraj skrb, da se pri vaši šoli napravi prijeten šolski vrt, ako pa tak že obstoji, tedaj pazite na to, da se bo v dostojnem stanu obdržal in tudi njegovemu namenu služil. Vaša skrb ne ostala nepoplačana; imeli bodete čez kratka mnogo veselja nad sadnimi pridelki, pa tudi našimi nasledniki, ki bodo s ponosom kazali, česa se v mladosti naučili in kaj so dosegli.

(Dalje prihodnjič.)